

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΘΕΜΑ Α1

α) **Φεντερασιόν** (σελ 46): Μετά το τέλος των Βαλκανικών πολέμων, η ενσωμάτωση της Θεσσαλονίκης στην Ελλάδα, μιας πόλης με σημαντικό -για τα μέτρα της περιοχής- βιομηχανικό υπόβαθρο και με κοσμοπολίτικο χαρακτήρα, αποτέλεσε σημείο αναφοράς για το εργατικό κίνημα. Η μεγάλη πολυεθνική εργατική οργάνωση της πόλης, η Φεντερασιόν, με πρωτεργάτες σοσιαλιστές από την ανοιχτή σε νέες ιδέες εβραϊκή κοινότητα της πόλης, αποτέλεσε σημαντικό δίαυλο για τη διάδοση σοσιαλιστικής και εργατικής ιδεολογίας στη χώρα.

β) **Ορεινοί** (σελ 77): Μεγάλη παράταξη της Β΄ εθνοσυνέλευσης του 1862-1864 που απαρτίστηκε από διάφορες ομάδες (υπό τον Δ. Γρίβα και τον Κ. Κανάρη) με κοινό στόχο την αντίσταση στην πολιτική των πεδινών. Βρήκαν υποστηρικτές μεταξύ των μικροκαλλιεργητών, των κτηνοτρόφων, των εμπόρων και των πλοιοκτητών

γ) **Ε.Α.Π.** (σελ 153) Η ελληνική κυβέρνηση, μπροστά στο τεράστιο έργο της περίθαλψης και αποκατάστασης των προσφύγων που έπρεπε να αναλάβει, ζήτησε τη βοήθεια της Κοινωνίας των Εθνών (ΚΤΕ). Με πρωτοβουλία της ΚΤΕ, το Σεπτέμβριο του 1923 ιδρύθηκε ένας αυτόνομος οργανισμός με πλήρη νομική υπόσταση, η Επιτροπή Αποκαταστάσεως Προσφύγων (ΕΑΠ), με έδρα την Αθήνα. Βασική αποστολή της ήταν να εξασφαλίσει στους πρόσφυγες παραγωγική απασχόληση και οριστική στέγαση.

ΘΕΜΑ Α2

α) Σ β) Λ γ) Σ δ) Σ ε) Λ

ΘΕΜΑ Β1

α) (σελ 50) Το Νοέμβριο του 1920 η φιλοσυμμαχική κυβέρνηση του Βενιζέλου έχασε τις εκλογές και την εξουσία ανέλαβαν τα φιλοβασιλικά κόμματα που έσπευσαν να επαναφέρουν τον ανεπιθύμητο στους Συμμάχους βασιλιά Κωνσταντίνο.

(σελ 96-97) Οι Φιλελεύθεροι προκήρυξαν εκλογές για αναθεωρητική εθνοσυνέλευση, με στόχο να νομιμοποιήσουν τις μέχρι τότε ενέργειές τους και να περιορίσουν τις αρμοδιότητες του βασιλιά. Η συνασπισμένη αντιπολίτευση, όμως, απροσδόκητα κέρδισε τις εκλογές. Ο Βενιζέλος έφυγε στο εξωτερικό. Η νέα κυβέρνηση έκανε δημοψήφισμα για την επιστροφή του Κωνσταντίνου, στο οποίο η ετυμηγορία ήταν υπέρ του βασιλιά. Δίστασε όμως να αλλάξει την εξωτερική πολιτική και να επιδιώξει ειρηνική λύση. Το μέτωπο κατέρρευσε, με αποτέλεσμα την ολοκληρωτική ήττα. Στις 25 Ιανουαρίου 1921 η Αναθεωρητική Εθνοσυνέλευση που προέκυψε από τις εκλογές του Νοεμβρίου ανακηρύχθηκε Συντακτική, καθώς θεωρήθηκε αναγκαίο να αλλάξει εξ ολοκλήρου το σύνταγμα.

β) (σελ 50) Οι Σύμμαχοι, σε αντίποινα, έσπευσαν να αποσύρουν την κάλυψη του χαρτονομίσματος και έτσι, ένα σημαντικό τμήμα της νομισματικής κυκλοφορίας βρέθηκε χωρίς αντίκρυσμα. Επιπλέον, από το 1918 και μετά, ο κρατικός ισολογισμός εκκλίνει με παθητικό, ενώ ταυτόχρονα η παρουσία στη Μικρά Ασία εξελίχθηκε σε σκληρό και δαπανηρό πόλεμο. Το Μάρτιο του 1922 τα δημοσιονομικά δεδομένα έφτασαν σε πλήρες αδιέξοδο, το οποίο αντιμετωπίστηκε με έναν απρόσμενο τρόπο. Λίγους μήνες πριν από την κατάρρευση του Ελληνικού Μετώπου στη Μικρά Ασία, η Κυβέρνηση προέβη σε ένα πρωτότυπο εσωτερικό αναγκαστικό δάνειο, με διχοτόμηση του χαρτονομίσματος.

(επικουρικά μπορεί να ενσωματωθεί και η σελ 144 `` Το Νοέμβριο του ίδιου έτους το κόμμα των φιλελευθέρων ηττήθηκε στις εκλογές και ο βασιλιάς Κωνσταντίνος επέστρεψε στην Ελλάδα. Αυτό έδωσε την αφορμή στους Συμμάχους να εκφράσουν καθαρότερα την αλλαγή της στάσης τους απέναντι στην Ελλάδα'')

ΘΕΜΑ Β2

(σελ 169) Οι πρόσφυγες είχαν ζήσει σε τόπους με πολιτιστική παράδοση πολλών αιώνων, την οποία μετέφεραν στη νέα τους πατρίδα. Η μουσική που έφεραν μαζί τους επηρέασε τον τρόπο έκφρασης των λαϊκών στρωμάτων και αναδείχθηκε σε λαϊκή μουσική της πόλης (ρεμπέτικα). Πρόσφυγες οργανοπαίχτες και τραγουδιστές κυριάρχησαν στη λαϊκή μουσική σκηνή μέχρι το 1940. Οι πρόσφυγες έκαναν αισθητή την παρουσία τους και στον πνευματικό χώρο. Οι λογοτέχνες Γ. Σεφέρης, Η. Βενέζης, Κ. Πολίτης, Γ. Θεοτοκάς, Σ. Δούκας, ο ζωγράφος και συγγραφέας Φ. Κόντογλου και ο μουσικός Μ. Καλομοίρης είναι μερικοί από τους πολλούς Μικρασιάτες που διέπρεψαν στα γράμματα και τις τέχνες, πλούτισαν τη νέα ελληνική γλώσσα και συνέβαλαν στην εξέλιξή της. Γενικότερα, σημαντική υπήρξε η προσφορά των προσφύγων στη διαμόρφωση της σημερινής ελληνικής ταυτότητας.

ΘΕΜΑ Γ 1 :Πρόλογος : Το θετικό και αισιόδοξο ...σοβαρή εσωτερική κρίση(σελ 208)

Αναφορά σε σχολικό βιβλίο :η ΕΝΟΤΗΤΑ «Τα πρώτα νέφη»σελ 208-209.

Κύρια σημεία : Α. **Οι τριβές και οι δυσχέρειες που προκαλούσε το Σύνταγμα στο έργο της διοίκησης:**

- υπερβολικά συντηρητικό παραχωρούσε στον ηγεμόνα υπερεξουσίες με ενδεχόμενη δεσποτική συμπεριφορά
- ασάφεια στον καθορισμό αρμοδιοτήτων των άλλων οργάνων της Κρητικής Πολιτείας
- ο παραγκωνισμός των τοπικών παραγόντων από τον Γεώργιο

Αντιστοιχία με **Κείμενο Α παραθεμάτων**

- περιγραφή από τον Ελευθέριο Βενιζέλο περί μη πραγματικής αυτονομίας από τις τέσσερις Μεγάλες Δυνάμεις (συνδυασμός και με το γεγονός της έγκρισης από το Συμβούλιο των Πρέσβων στη σελ 207)
- η πλήρης εφαρμογή του Συντάγματος είναι εφικτή μόνο με τη λήξη της Αρμοστείας ,πράγμα που καταδεικνύει την υπερσυγκέντρωση αρμοδιοτήτων στον Πρίγκιπα και τον δεσποτισμό στη συμπεριφορά του .Αυτή η αδυναμία όξυνε την αστάθεια για την πολιτική κατάσταση στο νησί .

Αντιστοιχία με Κείμενο Β παραθεμάτων

- Ενδεικτική αναφορά από τον Πρόξενο της Αγγλίας Εομέ Χάουαρντ για τον Γεώργιο ο οποίος πίστευε ότι η Κρήτη πρέπει να κυβερνηθεί σαν πολεμικό πλοίο με αυστηρή πειθαρχία , δηλώνοντας την απέχθειά του για το Συνταγματικό Πολίτευμα.
- Το Σύνταγμα παρουσιάζεται ως παραχώρηση των Μεγάλων Δυνάμεων .
- Δηλώνεται η απροθυμία του Αρμοστή να συνεργαστεί ακόμη και με τις Μεγάλες Δυνάμεις

Β.Η διάσταση απόψεων στο ενωτικό ζήτημα (από το σχολικό βιβλίο)

- **Άποψη Γεωργίου ::** Η λύση θα έρθει με συνεχείς παραστάσεις και διαβήματα διαμαρτυρίας προς τις Μεγάλες Δυνάμεις
- **Άποψη Βενιζέλου :** Η λύση θα έρθει σταδιακά με βαθμιαίες κατακτήσεις όπως η απομάκρυνση των ξένων στρατευμάτων και την αντικατάστασή τους από κρητική πολιτοφυλακή με Έλληνες αξιωματικούς
- Ο Βενιζέλος είχε καταστήσει σαφές ότι δεν αναγνωρίζει στον Πρίγκιπα να διαχειρίζεται προσωπικώς το εθνικό ζήτημα της Κρήτης

Από το κείμενο Γ

- βασική αιτία σύγκρουσης του Βενιζέλου ήταν η ανησυχία του για την τύχη (ένωση) της Κρήτης ,την οποία όξυνε η άρνηση του Πρίγκιπα να πληροφορεί τους συμβούλους του για το περιεχόμενο των διαπραγματεύσεων .Αυτό όξυνε το κλίμα δυσπιστίας μεταξύ τους .

Επίλογος (βασισμένος στο βιβλίο) Αυτή η δυσπιστία πήρε τον χαρακτήρα προσωπικής αντιπαράθεσης .Κακοί σύμβουλοι του Γεωργίου διοχέτευαν χαλκευμένα και συκοφαντικά κείμενα στις αθηναϊκές εφημερίδες εναντίον του Βενιζέλου γεγονός που δημιούργησε βαρύ κλίμα διχασμού, πλήττοντας το ανεπανόρθωτα το θετικό κλίμα των πρώτων χρόνων.

ΘΕΜΑ Δ1

α)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΥ: ενότητα: Τα Δημόσια έργα, σελ.31-32, «Το 1830...δρόμων»).

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ Α:

- Το 1830 υπήρχαν μόνο 13 χιλιόμετρα οδικού δικτύου.
- Έως το τέλος της βασιλείας του Όθωνα, το 1862, το οδικό δίκτυο φτάνει τα 242.
- Μέχρι το 1872 είχαν κατασκευαστεί 502 χιλιόμετρα.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ Γ:

- Οι ελληνικοί δρόμοι αρχικά είχαν περιορισμένο οικονομικό ρόλο.

Από το σχολικό βιβλίο αξιοποιούνται τα εξής αποσπάσματα:

Σελ.32 «Η πύκνωση του οδικού δικτύου...κατασκευή του οδικού δικτύου».

Σελ.80 «Το τρικουπικό κόμμα...προέβλεπε μεταξύ άλλων και την ανάπτυξη της οικονομίας...δικτύου της χώρας».

Από τα παραθέματα, οι μαθητές οφείλουν να σχολιάσουν τα εξής στοιχεία:

Από τον Πίνακα Κείμενο Α την εξέλιξη του οδικού δικτύου από το 1882 έως 1912.

Επίσης, από το κείμενο Β, θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν τα στοιχεία των εξής αποσπασμάτων :

«Μεγάλη προτεραιότητα...συγκοινωνίας», «Το κόστος...παραγωγικών δυνάμεων»

Τέλος, από το κείμενο Γ θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν τα εξής χωρία:

«...η υλοποίηση του δικτύου...συγκοινωνιών».

γ)

Σχολικό Βιβλίο: Σελ 32 «Στους ανασταλτικούς παράγοντες...τμήμα της χώρας»

Επιμέλεια απαντήσεων: Σπύρος Φερεντίνος, Μάνος Παπαδημητρίου, Έλενα Δημοπούλου, Σπύρος Θεοχάρης, Βασίλης Μάνος